

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 11

Jihlava

okresní pracoviště Jihlava

Inspekční zpráva

Dětský výchovný ústav Jihlava

Dělnická 1, 586 01 Jihlava

Identifikátor ředitelství: 600 030 636

IZO: 108 047 865

Zřizovatel: MŠMT ČR

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad: Jihlava, Zborovská 3, 586 01 Jihlava

Čj.	122 189/99-05062
Signatura	kk2ls201

OBSAH

1 ÚVOD	4
1.1 Předmět inspekce	4
1.2 Termín inspekce	4
1.3 Složení inspekčního týmu	4
1.4 Ředitel školského zařízení	4
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	4
2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ	6
2.1 Výchovně vzdělávací program školského zařízení, učební plány a osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty. Reedukační a resocializační program	6
2.2 Bezpečnost aplikovaného systému z pohledu svěřence	6
2.3 Stimulační úroveň aplikovaného systému	6
2.4 Další informace o výchovně vzdělávacím a resocializačním programu školského zařízení	7
2.5 Přehled o počtu výchovných skupin	7
2.6 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	8
3 ŘÍZENÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ	9
3.1 Konceptní záměry školského zařízení, plánování	9
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů	9
3.3 Odborné a pedagogické řízení	9
3.3.1 Organizační struktura	9
3.3.2 Personální struktura	10
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	10
3.4 Kontrolní systém školského zařízení, kontrola a hodnocení	11
3.5 Informační systém školského zařízení - vnitřní a vnější	11
3.6 Vedení povinné dokumentace	12
3.7 Úroveň spolupráce školského zařízení s dalšími zainteresovanými orgány	12
3.8 Výroční zpráva	12
3.9 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům	12
4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI	14
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu svěřenců	14
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školského zařízení	14
4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování	15
4.3.1 Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích	15
4.3.2 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně mimoškolní výchovné práce	15
4.3.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality speciálních činností	16
4.4 Hodnocení školského zařízení z hlediska znalosti a využívání důležitých informací jako předpokladu pro dyadickou i skupinovou psychoterapii, reedukaci a resocializaci	16
4.5 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně výsledků resocializace	16
4.6 Hodnocení školského zařízení z hlediska uplatňování speciálně pedagogických reedukačních, resocializačních a rehabilitačních postupů	17

4.7 Dočasné vylučování z kolektivu dle § 17 odst. 2, písmeno f) vyhlášky MŠ ČR č. 64/1981 Sb.	17
4.8 Záchytné pracoviště	17
4.9 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školského zařízení	17
4.10 Hodnocení činnosti součástí školského zařízení	17
5 ZÁVĚR	18
5.1 Závěry inspekce	18
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školského zařízení	18
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	18
5.4 Datum a podpis ředitele kontrolovaného školského zařízení stvrzující převzetí zprávy	19
5.5 Další adresáti zprávy	19
5.6 Přípomínky ředitele školského zařízení	19

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti školského zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

12. - 15. duben 1999

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Ludmila Konopková

Členové týmu: Mgr. Eva Bekeová
Mgr. Antonín Grulich
Mgr. Alena Wiesnerová

1.4 Ředitel školského zařízení

Statutárním orgánem je ředitel školského zařízení Ladislav Renza jmenovaný do funkce dne 1. 10. 1982. Zástupce statutárního orgánu nebyl v době výkonu inspekce ustanoven, zástupkyní ředitele je vedoucí vychovatelka

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 13 566/99-21 ze dne 5. 2. 1999
- zřizovací listina ze dne 28. 6. 1991, dodatek ke zřizovací listině čj. 30 433/94-61 ze dne 8. 12. 1994, změna zřizovací listiny - dodatek č. 2 čj. 12 412/98-21 vydaný dne 11. 2. 1998
- organizační řád, organizace školy pro školní rok 1998/99
- vnitřní řád včetně příloh
- nárys koncepce speciálního výchovného zařízení
- plán práce na školní rok 1998/99
- výroční zprávy o činnosti a o hospodaření
- rozvrh hodin speciální základní školy, úvazky učitelů
- kniha pedagogických rad
- učební plány
- třídní knihy, třídní výkazy
- katalogové listy
- inspekční hospitační záznamy
- osobní spisy svěřenců
- denní hlášení
- týdenní plány výchovných skupin

- deníky výchovných skupin
- knihy týdenního hodnocení výchovných skupin
- evidence útěků v počítačové i písemné verzi
- písemné rozbory útěkovosti svěřenců
- evidence kapesného
- evidence ošetřovného
- personální dokumentace
- knihy návštěv
- kniha úrazů
- kniha nemocných, zdravotní karty svěřenců
- protokoly a záznamy o provedených kontrolách
- fotokronika
- jednací protokol
- hospodářská evidence

2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

2.1 Výchovně vzdělávací program školského zařízení, učební plány a osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty. Reedukační a resocializační program

Dětský výchovný ústav v Jihlavě je speciální výchovné zařízení, které poskytuje výchovnou, vzdělávací, hmotnou a sociální péči chlapcům s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, popřípadě vydaným předběžným opatřením, po dobu povinné školní docházky.

Vzdělávání svěřenců zajišťuje škola, která je součástí tohoto školského zařízení. Výuka probíhá dle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 schváleného MŠMT ČR dne 30. 4. 1996.

Výchovný ústav nemá obecně stanoven výchovný a resocializační program, realizován je režimový systém bez terapeutických prvků. Jednotlivé mimoškolní aktivity jsou stereotypní a jsou zařazovány bez koncepčního záměru. Příčinou tohoto stavu je především nedostatečná kvalifikovanost pedagogických pracovníků.

2.2 Bezpečnost aplikovaného systému z pohledu svěřence

Vnitřní uspořádání výchovného ústavu neposkytuje chlapcům možnost soukromí. Výchovné skupiny nemají své vlastní prostory pro odpolední činnost, svěřenci jsou kromě doby vyučování neustále pohromadě. Skupiny jsou věkově homogenní a kopírují školní třídy. Vysoký počet svěřenců ubytovaných společně v ložnicích vytváří předpoklady pro konfliktní situace a šikanování. Šikanu se snaží výchovní pracovníci odhalit včas, v případě potřeby je situace řešena ve spolupráci s policií.

Kouření a užívání dalších toxických látek je zakázáno kázeňským řádem. Většina svěřenců však kouří, pokud se ocitnou mimo výchovný ústav. Porušení kázeňského řádu jednotlivci je projednáváno při skupinovém sezení a v rámci komunity.

Sevřenost výchovného ústavu, prostorová i režimová, vede k častým útěkům svěřenců.

Bezpečnost je z pohledu svěřence podprůměrná.

2.3 Stimulační úroveň aplikovaného systému

Dětský výchovný ústav je zcela uzavřen vůči obecné komunitě. Absence individuálních aktivit svěřenců mimo budovu ústavu, např. účast v kroužcích, ojedinělá možnost volných vycházek vede ke zvýšené útekovosti.

Svěřenci nemají absolutně nic vlastního, kromě oděvních součástí a některých předmětů (např. hodinky), které si přivezli z pobytu doma. Většina přiděleného ošacení, dokonce i osobní prádlo je měněno kus za kus. To znemožňuje jejich výchovu ve vztahu k osobnímu vlastnictví a péče o ně, naopak svěřenci mají tendence ústavní ošacení poškozovat.

Výchovní pracovníci se snaží stimulovat svěřence ke změně postojů pomocí sportovních aktivit v rámci režimu dne. Motivačně je využívána možnost účasti na meziústavních sportovních soutěžích. Nabídka dalších mimoškolních aktivit je nedostatečná.

Systém hodnocení nestimuluje ke zlepšení chování či větší aktivitě, svěřenci se pouze snaží nemít problémy, lze získat pouze „záporné“ body. Hodnotový žebříček svěřenců není systematicky vytvářen a korigován.

Prolínání výchovných skupin a způsob organizace služeb vychovatelů nevytváří předpoklady ke vzniku kvalitních zpětných vazeb. Svěřenecká samospráva není ustanovena.

Stimulační úroveň aplikovaného systému je podprůměrná.

2.4 Další informace o výchovně vzdělávacím a resocializačním programu školského zařízení

Škola nabízí svěřencům v omezené míře volitelné předměty pro žáky sedmého, osmého a devátého ročníku. V týdenní hodinové dotaci jsou zařazeny volitelné předměty sportovní hry a technické činnosti, vždy po jedné vyučovací hodině týdně pro každý ročník. Nepovinný předmět sportovní hry nabízí škola v hodinové týdenní dotaci pouze pro žáky šestého ročníku.

Žákům s vývojovými poruchami učení není ze strany pedagogů věnována patřičná péče a dostatečná pozornost ve smyslu metodického pokynu MŠMT ČR čj. 23 472/92-21. Zcela chybí individuální vzdělávací programy pro tyto žáky.

Klasické zájmové aktivity formou zájmových kroužků výchovný ústav svěřencům nenabízí, zájmová činnost je realizována v rámci výchovných skupin.

Svěřenci jsou do výchovného ústavu přijímáni výhradně prostřednictvím územně příslušného dětského diagnostického ústavu. V tomto školském zařízení se setkávají chlapci odebraní z rodin víceméně ze sociálních důvodů, ale i svěřenci opakovaně léčení na psychiatrii (například pro disharmonický vývoj osobnosti). Prostorové podmínky i personální zajištění pedagogické práce naprosto vylučují smysluplnou a úspěšnou reedukaci takto širokého spektra poruch chování.

Po příchodu do zařízení je svěřenci přiděleno ústavní prádlo a ošacení a je evidencně zařazen do výchovné skupiny podle postupného ročníku. Toto zařazení je spíše formální, protože příslušníci téže výchovné skupiny neobývají společnou ložnici, nemají samostatnou klubovnu a i během mimoškolní činnosti jsou vytvářeny spíše skupiny zájmové, nebo je kritériem zařazení k dané činnosti chování svěřence.

Přibližně dva týdny po příchodu do zařízení je chlapci tolerováno neúmyslné nedodržování vnitřního řádu a zvyklostí a vychovatelé by se mu měli individuálně věnovat. V tomto období také není hodnocen a bodován. Po adaptačním období je zapojen do režimu výchovného ústavu plně.

Nabídka individuální volby vzdělávacích aktivit je spíše podprůměrná, mimoškolní výchovně vzdělávací a resocializační činnost je podprůměrná.

2.5 Přehled o počtu výchovných skupin

Kapacita Dětského výchovného ústavu v Jihlavě byla stanovena na 30 míst. V době inspekce byli v evidenčním stavu celkem 22 svěřenci ve věku od třinácti do šestnácti roků, popřípadě do ukončení povinné školní docházky, rozdělení do tří výchovných skupin. Fyzicky přítomno bylo 18 svěřenců, čtyři svěřenci byli na útěku.

Z celkového počtu má 14 svěřenců nařizenou ústavní výchovu a 8 chlapců je v zařízení na základě vydaného předběžného opatření.

Tab. č. 1: počet výchovných skupin a svěřenců

vých. skup.	ve stavu	z toho							
		ústavní výchov.	ochr. výchov.	předb. opatř.	přítom.	na útěku	podm. prop.	nemoc	vazba
I.	10	5	0	5	9	1	0	0	0
II.	6	4	0	2	4	2	0	0	0
III.	6	5	0	1	5	1	0	0	0
celkem	22	14	0	8	18	4	0	0	0

2.6 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

Ve školním roce 1998-99 byly při výchovném ústavu zřízeny tři třídy speciální základní školy. V I. třídě jsou vzděláváni žáci šestého a sedmého ročníku, ve II. třídě žáci osmého ročníku a ve III. třídě žáci osmého a devátého ročníku.

Tab. č. 2: speciální základní škola

třída	ročník	zapsáno	v jednot. ročnících	přítomno	nemoc	útěk	vazba
I.	6. a 7.	10	2+8	9	0	1	0
II.	8.	6	6	4	0	2	0
III.	8. a 9.	6	2+4	5	0	1	0
celkem		22	22	18	0	4	0

3 ŘÍZENÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

3.1 Koncepční záměry školského zařízení, plánování

Koncepční záměry dětského výchovného ústavu jsou písemně zpracovány na základě předchozí analýzy. Je stanovena filosofie školského zařízení, formulován aktuální stav a potřeby ústavu i speciální základní školy. Perspektivou zařízení a jeho součástí je rozvoj výchovy a vzdělávání ve spolupráci s vnějšími partnery v oblasti prevence a profylaxe, terapie, reedukace a komplexní sociální péče.

Plán práce na školní rok byl vypracován na základě vyhodnocení výroční zprávy ústavu a školy za školní rok 1997/98. Byl schválen pedagogickou radou dne 1. 10. 1998. Jeho jednotlivé oblasti mají návaznost na koncepci ústavu. Při zpracování bylo částečně využito participace pedagogických pracovníků školy. Priority ústavu a školy jsou stanoveny se zřetelem na potřeby svěřenců. Plánování výchovně vzdělávacího procesu a mimoškolní zájmové činnosti sice respektuje zásady resocializace a reedukace svěřenců, ale v reálné podobě nejsou jeho cílenaplněny. Nedostatky v plánování jsou v oblasti zvyšování efektivity vyučování a učení.

Koncepční záměry a plánování výchovně vzdělávacího procesu hodnotí Česká školní inspekce jako průměrné.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Hodinové dotace stanovené učebním plánem jsou dodržovány. Učební plány a osnovy jsou plněny, avšak dodržování jejich časového rozložení je obtížně. Souvisí to s příchody žáků v průběhu celého školního roku, různou úrovní jejich znalostí způsobenou předchozím záškoláctvím a současnými útekami.

Učební plány a učební osnovy jsou plněny.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura

Statutárním orgánem školského zařízení je ředitel, který vykonává tuto funkci od 1. 10. 1982. Na základě konkurzního řízení byl znovu jmenován dnem 4. 7. 1990 a ve funkci potvrzen 1. 8. 1997. Zástupce statutárního orgánu nebyl jmenován. Vnitřním řádem jsou stanoveni pracovníci pověřeni zastupováním ředitele v případě jeho nepřítomnosti. Ředitel vykonává přímou práci jako učitel, řádně zařazenou do rozvrhu hodin školy. Pedagogická rada, jako poradní orgán ředitele, se schází šestkrát ročně.

Organizačně je výchovný ústav rozčleněn na tři úseky. Úsek školy řídí ředitel, úsek vychovatelů (i pomocných) vedoucí vychovatelka a hospodářsko-správní úsek vede hospodářka. Samostatně, pod přímým vedením ředitele, pracují účetní a sociální pracovnice - zdravotní sestra.

Organizační struktura je na běžné úrovni.

3.3.2 Personální struktura

V současné době pracují ve školském zařízení 22 pracovníci. Z celkového počtu je devět pedagogických pracovníků včetně ředitele, z toho tři učitelé a pět vychovatelů. Noční služby zajišťuje pět pomocných vychovatelů.

Z pedagogických pracovníků má odbornou a pedagogickou způsobilost pouze ředitel a tři vychovatelé. Tento problém je způsoben velkou fluktuací.

V době inspekce nebyl v zařízení zaměstnán, až na jednoho pracovníka, nikdo z těch, kteří zde pracovali v době poslední inspekce (1996).

Vysokoškolské vzdělání mají tři pedagogičtí pracovníci, středoškolské vzdělání pedagogického směru také tři pracovníci.

Tab. č. 3: přehled zaměstnanců

zaměstnanci DVÚ	celkový počet	z toho žen
ředitel	1	0
vedoucí vychovatelka	1	1
vychovatelé	4	1
pomocní vychovatelé	5	1
odborní pracovníci	0	0
ostatní zaměstnanci	11	10
celkem	22	13

V kategorii ostatních zaměstnanců jsou zařazeni: sociální pracovníce - zdravotní sestra, hospodářka - vedoucí školní jídelny, účetní, tři kuchařky, údržbář - řidič a švadlena - uklízečka - pradlena.

Personální struktura výchovného ústavu je spíše podprůměrná.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Součástí plánu práce je plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Přestože odbornou a pedagogickou způsobilost mají pouze čtyři pracovníci, nikdo v současné době nestuduje. Nabídek akreditovaných vzdělávacích agentur využívá sporadicky pouze ředitel, ostatní pedagogičtí pracovníci nikoliv.

Předávání získaných zkušeností a poznatků v pedagogickém sboru má většinou neoficiální charakter, proto nemá výraznější dopad na styl a formy výuky a výchovy.

Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zaměřen především na sebevzdělávání a samostudium. Podmínky pro samostudium učitelů a vychovatelů vytváří školské zařízení pravidelným odběrem časopisů a doplňováním učitelské knihovny. Knižní fond je nevyhovující z hlediska množství i titulů knih. Převládají odborné publikace zabývající se jinými než pedagogickými a didaktickými tématy.

Péče o začínajícího pedagogického pracovníka nemá oficiální charakter. Je postavena na jeho zájmu o řešení konkrétních problémů, na pomoci a vstřícném postoji spolupracovníků.

Úroveň péče o další vzdělávání pedagogických pracovníků je podprůměrná.

3.4 Kontrolní systém školského zařízení, kontrola a hodnocení

Ředitel školského zařízení předložil zpracovaný plán kontrolní činnosti na školní rok.

Hospitace provádí ředitel a vedoucí vychovatelka pravidelně, ale bez písemných záznamů. Vzhledem k velikosti zařízení a nepřetržitému kontaktu všech pedagogických pracovníků i svěřenců je prováděna nepřímá hospitační činnost velmi často, ředitel zařízení je informován o veškerém dění ve výchovné i školní části ústavu průběžně a podrobně.

Vzhledem k tomu, že většina pedagogických pracovníků nemá požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost a na základě inspekci provedené hospitační činnosti, je žádoucí kontrolu zefektivnit, zejména v oblasti vlastního hodnocení (autoevaluace).

Denní hodnocení uvnitř skupin není realizováno. Hodnocení svěřenců probíhá jednosměrným způsobem, kdy vychovatel vyřkne své hodnocení okamžitě, jakmile zjistí porušení pravidel. Svěřenec, jehož se hodnocení týká, má minimální možnost se k němu vyjádřit, ostatní svěřenci takovou možnost nemají vůbec. Stejně jednosměrné je i hodnocení chování na společné komunitě. Je používán systém kolektivní viny (svěřenec uteče, volné vycházky jsou zakázány všem).

Průběžné hodnocení svěřenců zapisují učitelé a vychovatelé do výchovných deníků a knihy hodnocení. Obojí slouží jako podklad pro týdenní a měsíční hodnocení. Výsledky hodnocení jsou určující jak pro výši kapesného, tak pro stanovení, případně ztrátu výhod. Časový termín odnětí výhod není v některých případech stanoven.

Systém hodnocení svěřenců je založen na přidělování trestných bodů. Na počátku hodnoceného období (týden) má svěřenec 95 bodů, z nich je mu za různá provinění strháváno. Za útek nebo kouření jsou mu strženy všechny body, a pozbývá tedy všech výhod. To vede ke snaze neupozorňovat na sebe negativním, ale ani pozitivním způsobem.

Česká školní inspekce hodnotí kontrolní systém, kontrolu a hodnocení jako podprůměrné.

3.5 Informační systém školského zařízení - vnitřní a vnější

Základem vnitřního informačního systému je vnitřní řád a jeho přílohy, kterými ředitel zařízení tento řád aktualizuje. Pracovníci jsou seznamováni s obsahem dokumentace v průběhu pedagogických rad a porad, které jsou svolávány podle stanoveného plánu. Zápisy jsou vedeny. Písemnosti s informacemi vyvěšené na nástěnkách v jídelně a ve vychovatelně nebyly v době konání inspekce aktuální.

Předávání informací mezi pracovníky má především podobu ústních sdělení, podstatné informace jsou zapisovány do denních hlášení. Vychovatelé spolupracují s učiteli při přípravě na vyučování, zajišťují návaznost odpolední přípravy na školní výuku. Učitelé zapisují úkoly zadané svěřencům do sešitů přiložených k třídním knihám. Svěřenci mají dostatek informací o způsobu, jakým je jejich chování hodnoceno a s jakými důsledky.

Ředitel spolupracuje s ostatními výchovnými ústavy, předává jim potřebné informace při přechodu svěřence do jiného zařízení. Sociální pracovníce usiluje o pravidelný kontakt s rodinami svěřenců a zainteresovanými institucemi. Veškeré informace jsou zabezpečeny před zneužitím.

Ředitel zařízení se vyjadřuje k událostem ve výchovných ústavech a k problematice primární a sekundární prevence prostřednictvím článků v republikovém tisku.

Informační systém, vnitřní i vnější, je na průměrné úrovni.

3.6 Vedení povinné dokumentace

Název školského zařízení uvedený ve zřizovací listině i v jejích dodatcích se částečně liší od podoby názvu zařízení v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Kulaté razítko je v souladu se zřizovací listinou.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s platnými právními normami.

3.7 Úroveň spolupráce školského zařízení s dalšími zainteresovanými orgány

Svěřenci jsou do výchovného ústavu umísťováni prostřednictvím Dětského diagnostického ústavu v Brně. Někteří z nich byli umístěni zrychlenou administrativní cestou, což vedení zařízení vnímá jako nevhodné zejména pro nedostatečnou připravenost svěřence na pobyt ve výchovném ústavu. Žádostem o rediagnostiku vychází dětský diagnostický ústav vstříc spíše sporadicky.

Kontakty se školským úřadem jsou na obvyklé úrovni. Spolupráce s odděleními péče o rodinu a dítě a Policií ČR je dobrá. Příslušník policie pro práci s mládeží občas dochází v rámci prevence negativních jevů do školského zařízení, svěřenci však k němu zaujímají negativistický postoj.

Spolupráce se soudy je občas komplikovaná. Časové odstupy mezi vydáním předběžného opatření a nařízením ústavní výchovy jsou dlouhé, sociální pracovníce se v některých případech opakovaně domáhá příslušného rozsudku.

Ředitel školského zařízení dobře spolupracuje s řediteli dalších výchovných ústavů zejména při vytváření nabídky učebních oborů pro svěřence.

Zdravotní péči zajišťuje stálý pediatr a zubní lékař. Spolupráci koordinuje zdravotní sestra výchovného ústavu.

Spolupráce s dalšími zainteresovanými orgány je ze strany školského zařízení na běžné úrovni.

3.8 Výroční zpráva

Výroční zprávy o činnosti i hospodaření byly zpracovány v požadované struktuře a postihují všechny oblasti uložené zákonem. Součástí výroční zprávy je hodnocení průběhu školního roku 1997/98.

Úroveň výročních zpráv hodnotí Česká školní inspekce jako spíše nadprůměrnou.

3.9 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené zřizovatelem prostřednictvím Školského úřadu v Jihlavě pokrývají potřebu provozu a mezd školského zařízení. Jsou využívány v souladu s účelem jejich poskytnutí.

Ošetřovné je vybíráno řádně, dlužné částky jsou ve srovnání se situací v jiných zařízeních velmi nízké. Kapesné je vypláceno v souladu s platnými předpisy. Ošacení je pořizováno

účelně, nadbytečné zásoby nejsou vytvářeny. Vkladní knížky na jméno svěřence jsou uloženy v trezoru.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou využívány v souladu s posláním školského zařízení.

4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu svěřenců

Výchovný ústav je umístěn v objektu, jehož majitelem je MŠMT ČR. Dvoupodlažní budova prostorově neodpovídá danému účelu. Ve vztahu k počtu svěřenců a k plánovanému resocializačnímu programu nemá zařízení odpovídající podmínky a nesplňuje všechny hygienické požadavky na internátní zařízení pro děti (protokol z místního šetření Okresní hygienické stanice Jihlava ze dne 22.2.1995).

Prostorové podmínky výchovného ústavu do značné míry limitují možnosti skupinové práce v jednotlivých výchovných skupinách, protože kromě ložnic a školních tříd je k dispozici jediná klubovna s nedostatečným vybavením a zařízením.

Ložnice jsou zaplněny patrovými postelemi a přistýlkami na úkor jiného potřebného nábytku. Členění prostor neposkytuje svěřencům potřebnou intimitu a soukromí, je minimálně podnětné.

Prostory určené pro vzdělávání jsou velmi stísněné a neumožňují plně realizovat vzdělávací program. Odborné učebny zcela chybí. Učební pomůcky jsou z velké části zastaralé, jsou však průběžně udržované a funkční. V jedné třídě je k dispozici starší počítač s několika výukovými programy.

Skutečnost, že zařízení nemá vlastní tělocvičnu, je řešena pronájmem, využíváním skromně vybavené vlastní posilovny a hřiště pro míčové hry. Ústav je dostatečně vybaven potřebami pro letní a zimní sporty i cykloturistiku.

Žákovská knihovna je zřízena a je aktuálně doplňována. Je využívána individuálně dle zájmu svěřenců. Učitelská knihovna není dostatečně aktualizována směrem k dalšímu nutnému vzdělávání pedagogických pracovníků.

Učebnice jsou k dispozici v dostatečném počtu pro všechny svěřence.

Česká školní inspekce hodnotí materiálně technické podmínky výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu svěřenců jako podprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školského zařízení

Stanovený režim dne a režim vyučování v ústavní speciální základní škole respektuje psychohygienické potřeby svěřenců a pedagogických pracovníků. Pracovní prostředí pedagogických i provozních pracovníků je vyhovující.

Rozvrh hodin a přestávky jsou stanoveny a dodrženy v souladu s platnou právní normou. Pitný režim je organizován tak, aby měli svěřenci dostatek tekutin v průběhu celého dne. Hygienická zařízení jsou vyhovující. Zdravotní izolace má vlastní hygienické zařízení. V době inspekce byl v prostorách ústavu pořádek a čistota.

V režimu večerní činnosti mají svěřenci poměrně dlouhé relaxační volno (sledování TV, hraní karet, billiaru), které však tráví již oblečení v pyžamech. Ložní prádlo se převléká v intervalu čtyř týdnů.

Estetická úroveň společných prostor dětského výchovného ústavu i školy je na spíše podprůměrné úrovni.

Česká školní inspekce hodnotí psychohygienické podmínky školského zařízení jako průměrné.

4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování

4.3.1 Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích

Speciální základní škola

Výuka probíhala dle vzdělávacího programu Základní škola. Učitelé neměli zpracovány tematické plány pro jednotlivé ročníky ani předměty. Pro žáky s vývojovými poruchami učení nezpracovali individuální vzdělávací programy, nevyužívali možnosti metodického pokynu.

V hospitovaných hodinách byla sledována kvalita výuky těchto předmětů: jazyka českého a německého, matematiky, tělesné a výtvarné výchovy. Bylo provedeno celkem osm hospitací.

Realizované metody a formy práce většinou neodpovídaly věkovým zvláštnostem, schopnostem a specifickým potřebám jednotlivých žáků. I když byly vyučovací hodiny připravené, převládala tradiční stavba vyučovací hodiny se základní metodou výkladu, řízeného rozhovoru a frontálně zadávané a prováděné samostatné práce. Vzhledem k rozdílům ve vědomostech žáků zcela chyběl individuální přístup a diferenciací úkolů, chyběla manipulační činnost žáků. Výuka cizího jazyka probíhala stejně pro žáky s různou úrovní předchozích znalostí i pro žáky se vstupními vědomostmi z jiných cizích jazyků, nikoliv z němčiny. Žáci s vývojovými poruchami učení nebyli nijak zohledňováni. Úroveň, četnost, i délka zápisů v sešitech, která se řídila schopnostmi nejlepších žáků, nebyla vyhovující.

Učitelé nevyužívali motivujícího průběžného hodnocení, v hospitovaných hodinách žáky neklasifikovali. Žáci nebyli vedeni k sebehodnocení.

Na základě uskutečněných hospitací a kontroly písemných projevů hodnotí Česká školní inspekce úroveň vzdělávání jako podprůměrnou.

4.3.2 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně mimoškolní výchovné práce

Úroveň mimoškolní výchovně vzdělávací práce je zaměřena na přípravu na vyučování, sportovní činnosti a na činnosti odpočinkové. Při jejich konkrétním plánování však není brán zřetel na resocializační efekt.

Zájmová činnost je závislá na osobnosti a invenci konkrétního vychovatele. Týdenní plány výchovných skupin jsou vytvářeny bez dlouhodobějších záměrů, jsou často velmi obecné.

Vzhledem k zamýšlenému celkovému výchovně vzdělávacímu a resocializačnímu procesu jsou nevhodně stanoveny služby vychovatelů. Vychovatelé zahajují přímou práci se svěřenci ve dvanáct, respektive třináct hodin (svěřenci jsou ve škole) a večer odcházejí

ze služeb v devatenáct, respektive ve dvacet hodin, i když svěřenci mají večerku až ve dvacetjednu hodinu.

Náplň odpoledních činností je tvořena především sportovními aktivitami, jako je nohejbal a volejbal na venkovním hřišti, společnými vycházkami a případnou brigádnickou činností. Jestliže není možno trávit odpoledne venku, sledují svěřenci televizní programy, někteří hrají počítačové hry na jediném počítači nebo poslouchají hudbu. Při přípravě na vyučování je v některých případech vychovateli vyžadováno mechanické memorování zápisů v sešitech, nevyužívá se jiných alternativních forem.

Deklarované cíle a úkoly mimoškolní výchovné práce nejsou realizovány na požadované úrovni. Nejsou vytvářeny individuální výchovné programy pro jednotlivé svěřence. Způsob hodnocení a prostý režimový systém výchovného ústavu nepřispívají k úspěšné resocializaci. Tato oblast je naprosto nevyhovující, je nutné okamžité řešení.

4.3.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality speciálních činností

Výchovný ústav nezaměstnává psychologa ani etopeda, v případě potřeby se školské zařízení obrací buď na diagnostický ústav nebo na psychiatrická oddělení, kde bývají svěřenci hospitalizováni.

Sociální pracovnice, která zároveň vykonává práci zdravotní sestry v souběžném pracovním poměru vede veškerou agendu velmi svědomitě. Má dokonalý přehled o jednotlivých svěřencích, o úrovni spolupráce s jednotlivými institucemi a jejich pracovníky. Efektivně vymáhá dlužné částky ošetřovného. Pečlivě vede zdravotní karty svěřenců, kontroluje výdej léků.

Činnost sociální pracovnice je nadprůměrná, neexistence etopedické činnosti v podmínkách tohoto školského zařízení je zcela nevyhovující.

4.4 Hodnocení školského zařízení z hlediska znalosti a využívání důležitých informací jako předpokladu pro dyadickou i skupinovou psychoterapii, reedukaci a resocializaci

V osobních spisech svěřenců jsou založeny přehledně chronologicky veškeré materiály, které jsou o daném chlapci k dispozici. Spisy jsou uloženy v pracovně sociální pracovnice a výchovní pracovníci jsou vyzýváni, aby s nimi pracovali. Nedostatečná kvalifikovanost pedagogických pracovníků neumožňuje realizaci psychoterapie či cílené reedukace. Jednotlivé aktivity jsou prováděny spíše intuitivně.

Tato oblast je výrazně nevyhovující.

4.5 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně výsledků resocializace

Většina svěřenců, kteří opouštějí dětský výchovný ústav, přechází do výchovných ústavů pro mládež, kde dokončuje přípravu na budoucí povolání. Je tedy obtížné hovořit o procentu svěřenců, kteří se úspěšně zařadili do společnosti po odchodu z dětského výchovného ústavu.

Vzhledem k vysokému počtu úteků svěřenců z tohoto školského zařízení jsou výsledky resocializace v podobě, jak bylo možné je sledovat, spíše podprůměrné.

4.6 Hodnocení školského zařízení z hlediska uplatňování speciálně pedagogických reedukačních, resocializačních a rehabilitačních postupů

Ve školském zařízení nejsou zpracovávány individuální výchovně vzdělávací programy pro jednotlivé svěřence. Spolupráce s odborníky v průběhu resocializačního procesu je minimální a absence odborné způsobilosti výchovných pracovníků neskýtá příliš možností k realizaci kvalitních reedukačních a resocializačních postupů. Individuální reedukační ani rehabilitační práce se svěřenci není realizována.

Tento stav hodnotí Česká školní inspekce jako podprůměrný.

4.7 Dočasné vylučování z kolektivu dle § 17 odst. 2, písmeno f) vyhlášky MŠ ČR č. 64/1981 Sb.

Ředitel výchovného ústavu respektuje doporučení MŠMT ČR, odb. 22, výchovná izolace není zřízena a dočasné vylučování z kolektivu se neprovádí.

Výchovná izolace není zřízena, dočasné vylučování z kolektivu není realizováno. Tuto oblast lze hodnotit jako vynikající.

4.8 Záchytné pracoviště

Dětský výchovný ústav neslouží jako záchytné pracoviště.

4.9 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školského zařízení

Další aktivity jsou zaměřeny především na sportovní činnost a zvyšování fyzické kondice svěřenců (míčové hry, lyžařský kurz, turistika a cykloturistika, plavání, táboření). Jsou uskutečňovány především v rámci víkendových nebo prázdninových pobytů mimo objekt vlastního zařízení. Součástí těchto akcí je poznávání historie a památek, vedení chlapců k samostatnosti a sebeobsluze. Svěřenci se pravidelně účastní letních a zimních olympiád a dalších soutěží pořádaných výchovnými ústavu.

Pozitivní vliv na formování charakterových vlastností některých svěřenců má jejich aktivní činnost v divadle Na kopečku.

Česká školní inspekce hodnotí aktivity, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školského zařízení, jako průměrné.

4.10 Hodnocení činnosti součástí školského zařízení

Součástí školského zařízení je speciální základní škola (je hodnocena samostatně) a školní jídelna s kapacitou 45 jídel. Stravují se zde svěřenci se službu konajícími vychovateli a další pracovníci ústavu. Týdenní jídelničky jsou řádně zpracovány, v době inspekce nebyl jídelniček vyvěšen. Skladba stravy je vyvážená, studená večeře je podávána jednou až dvakrát týdně. Jídelna je občas využívána jako společenská i návštěvní místnost.

Činnost školní jídelny je na běžné úrovni.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

- výchovně vzdělávací, resocializační a reedukační proces je ve stávající podobě neefektivní, chybí etopedická činnost
- systém hodnocení není pro svěřence dostatečně stimulující
- sevřenost výchovného ústavu, prostorová i režimová, vede k častým útěkům svěřenců
- individuální schopnosti a věkové zvláštnosti svěřenců nejsou akceptovány
- nevyhovující materiálně technické podmínky pro podporu resocializace a reedukace
- nízká odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků
- neefektivní kontrolní a hospitační činnost

Řídící činnost je na spíše podprůměrné úrovni, výchovně vzdělávací, resocializační a reedukační činnost má podprůměrnou úroveň.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školského zařízení

- zřídit funkci etopeda
- svěřencům se specifickými vývojovými poruchami učení zabezpečovat péči v souladu s metodickým pokynem MŠMT ČR čj. 23 472/92-21

5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu

razítka

Podpisy školních inspektorů: vedoucí týmu: Mgr. Ludmila Konopková, v. r.

členové týmu: Mgr. Eva Bekeová, v. r.

Mgr. Antonín Grulich, v. r.

Mgr. Alena Wiesnerová, v. r.

V Brně dne 26. dubna 1999

5.4 Datum a podpis ředitele kontrolovaného školského zařízení stvrzující převzetí zprávy

Inspekční zprávu jsem převzal dne 7. 5. 1999

razítko

Podpis ředitele Ladislav Renza v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT ČR	17. 5. 1999	122 263/99
Školský úřad: Jihlava	17. 5. 1999	122 262/99

5.6 Připomínky ředitele školského zařízení

Datum	Čj. ČŠI	Text
29. 4. 1999	239/99	připomínky (opatření) byly zaslány

